

4V-hanke
Välitä, Vaikuta, Viihdy, Voi hyvin

HYVÄ KÄYTÄNTÖ

KAUPUNKIVILJELY

Avainsanat: osallisuus, yhteisöllisyys, asukkaat, taloyhtiö, kaupunginosa, asukastoiminta, kestävä elämäntapa, toimintavinkki, yhteiskäyttö

Kenelle: asukkaille, taloyhtiöiden henkilöstölle

Tavoite

Kaupunkiviljely lisää ihmisten mahdollisuutta vaikuttaa omaan asuinympäristöönsä. He tutustuvat samalla ruoantuotannon ekologisiin näkökulmiin ja säästävät ruoan kustannuksissa. Kaupunkiviljelyn myötä on mahdollisuus tutustua naapureihin ja toimia yhdessä.

Hyvä käytäntö pähkinäkuoressa

Hyötykasvien viljely onnistuu hyvin taloyhtiöiden pihilla, katoilla, parvekkeilla ja joutomailla. Mikäli multamaata ei ole, voidaan viljelmille rakentaa laarit. Neuvontaa on saatavilla esimerkiksi Hyötykasviyhdistykseltä, Uudenmaan Martoilta ja Dodolta. Viljelymahdollisuuksista voi neuvotella asukaskokouksissa ja taloyhtiön henkilökunnan kanssa.

Toteuttaminen

Aluksi asiasta kiinnostuneet asukkaat sopivat viljelypaikoista muiden asukkaiden ja taloyhtiön henkilöstön kanssa. Kiinnostuneet saadaan kokoon laittamalla ilmoitustaululle kutsukirje, jossa viljelymahdollisuudesta kerrotaan. Osallistujat miettivät yhdessä mitä aloittaminen vaatii ja kenen kanssa toimista pitää neuvotella ennen aloittamista. Suunnitteluun voidaan pyytää avuksi kaupunkiviljelyyn erikoistuneita yhdistyksiä tai järjestää vierailukäyntejä heidän kohteisiinsa. On hyvä valita yksi tai useampi vastuuhenkilö, joka huolehtii, että kastelu- ja harvennusvuorot jaetaan tasaisesti toimintaan sitoutuville. Osallistujat valitsevat viljeltävät kasvit, joita voivat olla muun muassa juurekset, salaattit, mansikka, pavut, tomaatti, syötävät kukat ja yrtit. Viljelmän yhteyteen kannattaa tehdä komposti puutarhajätteille ja sadevesikerääjät kasteluvedelle.

Resurssit

Työaika kuluu keväällä suunnitteluun ja esikasvatukseen, kesän alussa viljelyalustan valmisteluihin, kylvöön ja taimien istuttamiseen sekä keskikesällä kasteluun, kitkemiseen, harventamiseen ja sadonkorjuuseen. Ajankäyttö ja kustannukset riippuvat valituista viljelymenetelmistä ja -kasveista. Jos ryhdytään laariviljelijöiksi, voidaan kerätä ilmaista kierrätysmateriaalia laarien rakentamiseen. Materiaaleja voi kysyä esimerkiksi rakennustyömailta ja Kierrätyskeskuksesta. Multaa ja siemeniä voi kysyä lahjoituksina tai ostaa itse. Myös taloyhtiöltä voi kysyä halukkuutta avustaa kustannuksissa. Viljelyä voi harjoittaa samassa paikassa ja samoilla

KAUPUNKIVILJELY

välineillä pitkään, jolloin myös kustannukset jakautuvat monelle vuodelle. Tämän vuoden sadosta voidaan ottaa siemeniä talteen ja kylvää ne seuraavana keväänä. Pihalle voi hankkia sadevesikerääjiä, jotta kastelu olisi edullista ja ekologista. Viljelyssä tarvittavia työkaluja hankitaan kierrätettyinä ja yhdessä lähialueen asukkaiden kanssa.

Kokemuksia

Dodon laaritalkoot

Ympäristöjärjestö Dodo tarjosi vuonna 2010 Laaritalkoot-palvelua taloyhtiöille Helsingissä. Laariviljelyssä maaperän ominaisuuksilla ei ole merkitystä viljelyn onnistumisen kannalta – myös asvalttipinnat sopivat laarin sijoituspaikaksi. Omakustannehintaan laaripakettiin kuuluu kaikki tarvittava materiaali (rakennustarvikkeet, multa ym.). Aikaisempaa viljelykokemusta ei tarvita, sillä viljelyneuvojat hoitavat perehdyttämisen ja avustavat kylvöissä pystytyspäivänä. Alkuopastuksen jälkeen taloaktiivit hoitavat laarin viljelmiä itsenäisesti.

Palstaviljelyhanke Pihlajamäessä

Helsingin Pihlajamäen lähiöasema vuokraa kolmea viljelypalstaa, joissa lähialueen asukkaat voivat harjoitella hyötykasvien viljelyä. Lähiöasema tukee toimintaa taloudellisesti tarjoamalla käyttöön välineistöä ja siemeniä. Viljelijöitä otetaan mukaan vuosittain noin 12 ja lähiöaseman opas on läsnä viljelypalstoilla kolmena päivänä viikossa. Hankinnat tehdään yhdessä ryhmän kanssa.

Ilmaisia luentoja ja verkkosivuvinkkejä viljelystä ja kompostoinnista

Pääkaupunkiseudulla on saatavilla keväisin ja syksyisin ilmaista koulutusta viljelymenetelmistä ja kompostoinnista. Hyötykasviyhdistyksen maksuttomat neuvontatilaisuudet liittyvät esimerkiksi viljelykasvien valintaan. Lisäksi yhdistyksen verkkosivuilla on vinkkejä aloittelijoille ja kokeneille kaupunkiviljelijöille. Ilmaista kompostointineuvontaa järjestää HSY (Helsingin seudun ympäristöpalvelut). Uudenmaan Martat puolestaan tarjoaa luentoja kompostoinnista ja viljelystä.

Hyödyt kestävän kehityksen kannalta

Joutomaat, pihat ja asvalttipinnat saadaan kestävän kehityksen mukaiseen käyttöön ja ruoantuotannon ekologiset näkökulmat esille. Lähiruoka mahdollistaa sadon hyödyntämisen paikan päällä, jolloin viljelytuotteiden siirtämiseen kuluu vähemmän energiaa. Sadosta on mahdollista hyödyntää suurempi osa, koska pilaantumiskahva vähenee. Asukkaiden omavaraisuuden lisääntyminen ja kierrätysmateriaalien käyttö ovat kestävää kehitystä.

Yhteystiedot

Dodo ry, Pihlajamäki-Seura, Hyötykasviyhdistys, Uudenmaan Martat ry, HSY – Helsingin seudun ympäristöpalvelut